

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, ul. Sępoleńska 12a, 89-520 Gostycyn
(zwanym dalej GOPS lub Ośrodkiem)**

*sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej
(Dz.U. z 2016 r., poz. 1764) art. 4 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a*

I. Cel kontroli:

Ocena realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
Ocena zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 6, 7, 8 czerwca 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia Kierownika GOPS, asystenta rodziny oraz analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697) zwanej dalej ustawą, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190 ustawy.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

GOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 17 grudnia 2015 r., przyjętego Uchwałą Nr XV/102/15 Rady Gminy Gostycyn. W dokumencie nie uwzględniono ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, z dnia 29 października 2015 r., wprowadzonego Zarządzeniem Kierownika GOPS Nr 2/2015. Dokument zawiera wyodrębnione w strukturze Ośrodka stanowisko asystenta rodziny oraz wyszczególnione zadania przypisane ustawą do realizacji.

Wójt Gminy Gostycyn Upoważnieniem Nr 38/15, z dnia 10 listopada 2015 r., upoważnił p. ████████ do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono komórki realizującej zadania z pieczy zastępczej, co nie stanowi naruszenia przepisu art. 10 ust. 2 ustawy.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Opracowano Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2017, który został przyjęty Uchwałą Nr VII/46/15 Rady Gminy Gostycyn z dnia 30 kwietnia 2015 r.

W opracowanym dokumencie zawarto główny cel dotyczący wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających jej prawidłowemu funkcjonowaniu. Dokonano diagnozy potrzeb środowiska lokalnego i na tej podstawie sformułowano cele szczegółowe, które posiadają realistyczne do osiągnięcia wskaźniki. Realizatorzy programów angażują się w pracę na rzecz rodziny oraz sporządzają informacje z dokonanych działań w swoim obszarze.

W okresie objętym kontrolą Kierownik GOPS nie dopełnił obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sporządzono jedynie sprawozdanie roczne z działalności GOPS za 2015 r. i 2016 r. Dokument zawiera m.in. informacje finansowe dotyczące ponoszenia przez gminę kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz wykorzystane środki na zatrudnienie asystentów.

W okresie objętym kontrolą GOPS zatrudniał następujących asystentów rodziny:

- p. ██████████ – w ramach umowy o pracę, w okresie od 1 stycznia 2015 r. do chwili obecnej (od 18 sierpnia 2015 r. do 17 lutego 2017 r. nieobecna z tytułu urodzenia dziecka),
- p. ██████████ – w ramach umowy o pracę na zastępstwo, w okresie od 2 listopada 2015 r. do 17 lutego 2017 r.

Asystenci obejmowali pomocą :

- w 2015 r. 11 rodzin, w tym brak przypadku rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2016 r. 9 rodzin, w tym brak przypadku rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do dnia 5 czerwca) 10 rodzin, w tym brak przypadku rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,

przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudnieni asystenci rodziny posiadali wymagane kwalifikacje, zgodne z art. 12 ust.1 ustawy. W aktach osobowych brak było oświadczeń dotyczących spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 ustawy. W trakcie kontroli uzupełniono powyższe braki w dokumentacji kadrowej obecnego asystenta.

Dokumentacja kadrowa zatrudnionych asystentów zawiera *zakres czynności*, w którym ujęto zadania zgodnie z art. 15 ustawy, z wyjątkiem pkt. 16 dotyczącego monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Gmina tworzy możliwość podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny. W okresie objętym kontrolą, asystenci podnosili swoje kwalifikacje poprzez szkolenia tematyczne. W budżecie Ośrodka zostały zaplanowane środki finansowe na szkolenia.

W okresie objętym kontrolą, praca asystentów nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 ustawy. Asystenci rodziny prowadzili postępowania z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę. W związku z powyższym zapis art.17 ust. 4 ustawy nie został spełniony.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta. Powyższe ustalenia odbywały się zawsze w formie pisemnej.

Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy, rodzina również wyraża pisemną zgodę na współpracę z asystentem. Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Zbadano dokumentację wszystkim rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. Asystent dokumentował swoją pracę poprzez: kartę informacyjną dotyczącą rodziny, analizę wstępną sytuacji rodziny, analiza sytuacji szkolnej dziecka, notatki służbowe, miesięczne sprawozdania z przebiegu pracy asystenta z rodziną, okresowe oceny sytuacji rodziny, plan pracy z rodziną.

Asystenci dokonywali okresowych ocen sytuacji rodziny w terminie, co jest zgodne z art.15 ust.1 pkt 15 ustawy. Częstotliwość wejść w środowisko asystenta była adekwatna do potrzeb rodziny.

Nie wszystkie plany pracy zawierały terminy realizacji działań oraz ich przewidywane efekty, co jest niezgodne z zapisem art. 15 ust. 3 ww. ustawy.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem.*

Asystent rodziny prowadził monitoring funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną przez okres 3 miesięcy. Wizyty w środowisku były dokumentowane poprzez sporządzanie notatek służbowych.

Decyzja o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmowana jest wspólnie z asystentem, pracownikiem socjalnym i Kierownikiem GOPS na podstawie okresowej oceny sytuacji rodziny. Zakończenie współpracy następuje na skutek osiągnięcia głównego celu założonego w planie pracy, w wyniku zmiany miejsca zamieszkania przez rodzinę poza teren gminy oraz rezygnacji rodziny.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny, a także dzięki ścisłej współpracy z innymi służbami tj.: placówkami oświatowymi, ośrodkiem zdrowia, policją oraz środowiskiem lokalnym. Zależnie od potrzeb rodziny i sytuacji dziecka, podejmowane są stosowne działania.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego. Natomiast na terenie 8 sołectw funkcjonują świetlice wiejskie dla dzieci, w których realizowane są zajęcia plastyczne, teatralne, edukacyjne, sportowe, kulinarne. Organizowane są również festyny, gry plenerowe oraz imprezy okolicznościowe.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, terapeutycznego) poprzez możliwość konsultacji na terenie gminy.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. W związku z tym gminy nie ponosiły kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas żadna kampania informująca środowisko lokalne o możliwościach pełnienia funkcji rodziny wspierającej z uwagi na brak potrzeb.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. - wydatkowano kwotę: 14 798,04 zł,
- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 23 608,11 zł,
- w 2017 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 9 921,16 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 2: *opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej-*

Asystent rodziny, jak dotąd, nie współpracował z rodziną biologiczną, której dzieci zostały czasowo umieszczone w pieczy zastępczej. W związku z powyższym nie uczestniczył również w opracowaniu planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2015 r. w dniu 31 lipca 2015 r.,
- b) za II półrocze 2015 r. w dniu 15 stycznia 2016 r.,
- c) za I półrocze 2016 r. w dniu 3 sierpnia 2016 r.,
- d) za II półrocze 2016 r. w dniu 31 stycznia 2017 r.

Powyższa analiza wskazuje, na brak przestrzegania w jednym przypadku (c) ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz.213).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Kierownikowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej